

Debat: Formatiespel

Korte omschrijving werkvorm

In het formatiespel maken leerlingen kennis met een bijzonder fenomeen in de Nederlandse democratie: het proces dat de verkiezingsuitslag laat uitmonden in een nieuw kabinet. In groepen gaan de leerlingen met elkaar onderhandelen om een nieuw kabinet te vormen.

Leerdoel

De leerlingen ontdekken hoe moeilijk het kan zijn een compromis te sluiten. Ze ervaren dat politieke partijen de plannen die ze in hun verkiezingsprogramma presenteren vaak niet helemaal kunnen uitvoeren, omdat ze moeten samenwerken met andere partijen. Leerlingen leren onderhandelen en medeleerlingen te overtuigen van hun standpunt door middel van argumenten.

Benodigheden

- Beamer met geluid
- Toegang tot internet voor het afspelen van instructiefilmpjes van de Jongerenkamer: <http://jongerenkamer.nl/het-formatiespel>
- 1 standpuntenformulier per groepje
- 1 scoreformulier per 2 groepjes
- Eventueel: 46 kaartjes met standpunten + 3 lege kaartjes per groepje

Duur

45-60 minuten

Handleiding

1. Laat filmpje 1 ('Samenwerken') zien. Laat de leerlingen groepjes maken van 3 of 4 leerlingen. Voor het spel is een even aantal groepjes nodig.
2. Laat filmpje 2 ('Verkiezingsprogramma') zien. Laat elk groepje uit 46 standpunten de 10 standpunten kiezen die ze het meest belangrijk vinden. Dit vormt hun verkiezingsprogramma. Ze mogen ook zelf standpunten bedenken. Deze stap kan op een paar verschillende manieren worden gedaan:
 - a. Werken uw leerlingen op computer of tablet? Gebruik dan de digitale tool voor het kiezen en rangschikken van de stellingen (<https://www.jongerenkamer.nl/het-formatiespel/standpunten/>)
 - b. Knip voor elk groepje kaartjes met standpunten uit. Geef de leerlingen ook enkele lege kaartjes waar ze zelf bedachte standpunten op kunnen schrijven.
 - c. Of laat de leerlingen direct hun keuze invullen op het Standpuntenformulier.
3. Laat filmpje 3 ('In volgorde zetten') zien. Laat de leerlingen de standpunten rangschikken. Het belangrijkste standpunt krijgt 10 punten en het minst belangrijke 1 punt. Deze punten noteren ze op het standpuntenformulier. Ze houden hun volgorde geheim.
4. Laat filmpje 4 ('Onderhandelen') zien. Zodra de eerste 2 groepjes klaar zijn met het rangschikken van hun standpunten, mogen zij tegenover elkaar gaan zitten. De groepjes die daarna klaar zijn, doen hetzelfde.

De bedoeling is dat de leerlingen samen tot een akkoord van tien standpunten komen. Ze moeten dus gaan onderhandelen met het groepje dat tegenover hen zit. Natuurlijk kunnen ze om te beginnen kijken over welke standpunten ze het eens zijn, die komen in ieder geval in het regeerakkoord. Ieder groepje houdt de eigen belangen goed in de gaten: sommige standpunten vinden ze immers belangrijker dan andere, dat blijkt uit de waardering op de achterzijde van de kaartjes.

Leg aan de leerlingen uit dat ze op verschillende manieren kunnen onderhandelen. Voorstellen kunnen bijvoorbeeld samengevoegd worden tot één gezamenlijk standpunt, bijvoorbeeld door een middenweg te zoeken. Of standpunten kunnen uitgeruild worden.

Uiteindelijk moeten ze samen op tien standpunten uitkomen. Vraag de leerlingen deze standpunten op het scoreformulier te zetten.

5. Laat filmpje 5 (Wat wordt jullie motto?) zien. Laat de leerlingen een motto bedenken voor hun regeerakkoord. Vraag een woordvoerder namens de twee partijen om aan de groep te vertellen wat het motto van hun kabinet is en wat de belangrijkste onderdelen van het regeerakkoord zijn.
6. Laat filmpje 6 (Wie heeft het beste onderhandeld) zien. Laat de leerlingen nu de scores berekenen, treed eventueel op als scheidsrechter. De partij met de hoogste score heeft het best onderhandeld.
De puntentelling werkt als volgt:
 - Wanneer een standpunt op de lijstjes van beide partijen stond, krijgen de partijen ieder de punten die ze zelf aan het standpunt hebben toegekend.
 - Als een standpunt van een partij volledig is overgenomen, krijgt de partij het volledige aantal punten dat ze aan dit standpunt hadden toegekend. De andere partij krijgt niets.
 - In geval van een compromis moeten de punten verdeeld worden. Tel de punten van beide partijen op en deel door 2.
 - Als standpunten zijn samengevoegd doe je hetzelfde: tel de punten van beide partijen op en deel door 2.
 - Bij het formuleren van een compromis of de toedeling van de punten biedt je af en toe hulp. Meestal gaat het om een interpretatieprobleem. Stel jezelf op als onafhankelijke scheidsrechter.
7. Bespreek na wat leerlingen geleerd hebben van het formatiespel.

In totaal kunnen er 55 punten worden behaald als er geen standpunten worden samengevoegd of compromissen worden gesloten. 55 punten halen lukt wanneer alle standpunten volledig overeenkomen of wanneer beide partijen de standpunten van één partij overnemen. Beide situaties zullen zich niet vaak voordoen. Alle partijen moeten water bij de wijn doen, wil men de eigen standpunten (deels) gerealiseerd zien. Bespreek met de leerlingen dat dat onontkoombaar is: partijen kunnen (in een coalitie) hun verkiezingsbeloften nooit volledig nakomen, omdat ze altijd moeten samenwerken met andere partijen. Dit hebben de leerlingen nu zelf kunnen ervaren in dit spel.

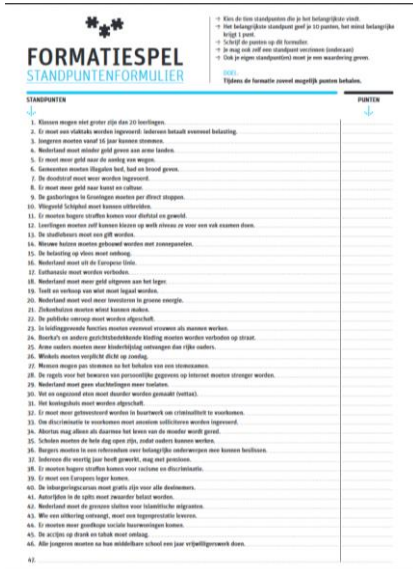
Achtergrondinformatie

De eindscore geeft niet precies weer hoeveel standpunten je hebt binnengehaald, maar wel hoe goed je kunt onderhandelen.

Als er standpunten zijn samengevoegd of compromissen gesloten kunnen eventueel hogere scores dan 55 worden bereikt. Dat komt omdat in dit spel niet wordt gemeten of je al je standpunten hebt verwezenlijkt, maar ook of je het beter of slechter doet dan je tegenstander. Bijvoorbeeld: partij A vindt dat mensen vanaf 14 jaar moeten kunnen stemmen, maar ze vinden dat niet belangrijk en geven het standpunt een score 1. Ze onderhandelen met partij B die vindt dat mensen vanaf 16 jaar moeten kunnen stemmen. Partij B vindt dat wel belangrijk en kent een score 9 toe. Als ze dan samen in de onderhandelingen op een leeftijd van 15 jaar uitkomen, levert dat beide partijen 5 punten op. Zo kan een partij meer dan 55 punten halen. In dit geval heeft de partij B veel meer moeten inleveren, omdat dit punt voor hen van groot belang was. Toch kun je niet zeggen dat partij A het standpunt (stemmen vanaf 14jaar) volledig gerealiseerd heeft.

Materialen om te printen

Standpuntenformulier

FORMATIESPEL
STANDPUNTFORMULIER

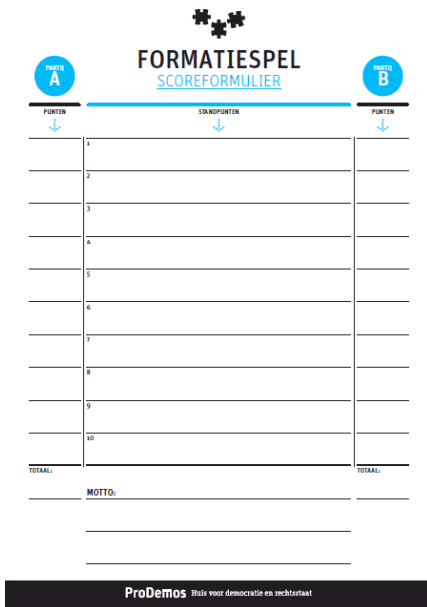
→ Kies de tien standpunten die je het belangrijkste vindt.
→ Het belangrijkste standpunt geeft je 10 punten, het meest belangrijke krijgt 1 punt.
→ Schrijf de punten op dit formulier.
→ Je mag ook zelf een standpunt toevoegen (indien van toepassing).
→ Ook je eigen standpunten moet je een voorbeeld geven.

001
Elke van de formatie moet een mogelijk punt toevoegen.

STANDPUNTEN	PUNTEN
1. Niemand mag een groter of kleiner dan 20 leerlingen.	
2. Er moet een strikter worden ingevoerd, indien het al eens eerder is.	
3. Jongeren moeten voor 18 jaar kunnen kiezen.	
4. Nutsdienst moet minder geld geven aan een land.	
5. Er moet meer geld naar de woning van wegen.	
6. Gemeenten moeten bijlagen betalen, het is nu gratis.	
7. De dienstverlening moet meer worden ingevoerd.	
8. Er moet meer geld naar het land en cultuur.	
9. De geschiedenis te gebruiken moet per direct stoppen.	
10. Ingevoerd schied moet kunnen verbeteren.	
11. Er moeten bijlagen betalen voor dienst en grond.	
12. Landbouw moet zelf kunnen kiezen op welk niveau ze voor een vak moeten doen.	
13. De dienstverlening moet een gift worden.	
14. Niemand hoeft meer gekozen worden met een voorbeeld.	
15. De dienstverlening op dit moet worden.	
16. Nutsdienst moet vijf de Europese Unie.	
17. Landbouw moet worden verbeterd.	
18. Nutsdienst moet meer geld krijgen van het land.	
19. Het is belangrijk voor niet moet bijlagen worden.	
20. Nutsdienst moet voor meer investeren in groene energie.	
21. Dienstverlening moet minder kunnen maken.	
22. De publieke sector moet worden verbeterd.	
23. De dienstverlening, kennis moeten ervoor zorgen als mensen werken.	
24. Nutsdienst en andere diensten moeten worden verbeterd op straat.	
25. Niemand moet meer bijlagen betalen voor dit moet worden.	
26. Niemand moet verplicht dit te zijn op straat.	
27. Niemand mag een dienst van het land van een dienst.	
28. De regels voor het kiezen van persoonlijke gegevens op internet moeten strenger worden.	
29. Nutsdienst moet geen diensten meer betalen.	
30. Het is belangrijk dat meer diensten worden gemaakt (kosten).	
31. Er moet meer diensten worden in het land van een dienst.	
32. De dienstverlening te verbeteren moet een dienstverlening worden ingevoerd.	
33. Niemand mag alleen dit kiezen het kiezen van de manier wordt goed.	
34. Niemand moet de bijlagen betalen, het is nu gratis.	
35. Niemand moet in een dienstverlening voor bijlagen betalen met kennis betalen.	
36. Niemand die een dienst van het land geeft, het is nu gratis.	
37. Er moeten bijlagen betalen voor cultuur en dienstverlening.	
38. Er moet een dienst van het land.	
39. De dienstverlening moet gratis zijn voor alle diensten.	
40. Niemand in de bijlagen moet twaalf betalen worden.	
41. Nutsdienst moet de gemeenten betalen voor diensten te verbeteren.	
42. Wie een dienstverlening, moet een dienstverlening betalen.	
43. Er moeten meer diensten van het land worden gemaakt.	
44. De dienstverlening op dit moet worden.	
45. Alle jongeren moeten nu een dienst van het land van een dienstverlening.	

https://www.jongerenkamer.nl/files/Formatiespel_Standpuntenformulier.pdf

Scoreformulier

FORMATIESPEL
SCOREFORMULIER

→ Kies de tien standpunten die je het belangrijkste vindt.
→ Het belangrijkste standpunt geeft je 10 punten, het meest belangrijke krijgt 1 punt.
→ Schrijf de punten op dit formulier.
→ Je mag ook zelf een standpunt toevoegen (indien van toepassing).
→ Ook je eigen standpunten moet je een voorbeeld geven.

001
Elke van de formatie moet een mogelijk punt toevoegen.

PUNTEN	STANDPUNTEN	PUNTEN
	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
	9	
	10	
TOTAAL:		TOTAAL:
MOTTO:		

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

https://www.jongerenkamer.nl/files/Formatiespel_Scoreformulier.pdf

Kaartjes met standpunten

Klassen mogen niet groter zijn dan 20 leerlingen.
Er moet een vlaktaks worden ingevoerd: iedereen betaalt hetzelfde percentage belasting
Jongeren moeten vanaf 16 jaar kunnen stemmen.
Nederland moet minder geld geven aan arme landen.
Er moet meer geld naar de aanleg van wegen.
De doodstraf moet weer worden ingevoerd.
Er moet meer geld naar kunst en cultuur.
De alcoholgrens moet naar 16 jaar, net zoals vroeger.
Vliegveld Schiphol moet kunnen uitbreiden.

Gemeenten moeten illegalen 'bed, bad en brood' geven.

De overheid moet administratieve regels voor bedrijven afschaffen.

Er moeten hogere straffen komen voor diefstal en geweld.

Leerlingen moeten zelf kunnen kiezen op welk niveau ze voor een vak examen doen.

De studiebeurs moet een gift worden.

Nieuwe huizen moeten gebouwd worden met zonnepanelen.

De gasboringen in Groningen moeten per direct stoppen.

De belasting op vlees moet omhoog.

Nederland moet uit de Europese Unie.

Euthanasie moet worden verboden.

Nederland moet meer geld uitgeven aan het leger.

Wie een uitkering ontvangt, moet een tegenprestatie leveren.

Teelt en verkoop van wiet moet legaal worden.

Nederland moet veel meer investeren in groene energie.

Ziekenhuizen moeten winst kunnen maken.

De publieke omroep moet worden afgeschaft.

In leidinggevende functies moeten evenveel vrouwen als mannen werken.

Er moeten meer goedkope sociale huurwoningen komen.

Boerka's en andere gezichtsbedekkende kleding moeten worden verboden op straat.

Arme ouders moeten meer kinderbijslag ontvangen dan rijke ouders.

Winkels moeten verplicht dicht op zondag.

Mensen mogen pas stemmen na het behalen van een stemexamen.

De regels voor het bewaren van persoonlijke gegevens op internet moeten strenger worden.

Nederland moet geen vluchtelingen meer toelaten.

Vet en ongezond eten moet duurder worden gemaakt (vettax).

De overheid moet administratieve regels voor bedrijven afschaffen.

Het koningshuis moet worden afgeschaft.

Er moet meer geïnvesteerd worden in buurtwerk om criminaliteit te voorkomen.

Om discriminatie te voorkomen moet anoniem solliciteren worden ingevoerd.

Abortus mag alleen als daarmee het leven van de moeder wordt gered.

Alle jongeren moeten na hun middelbare school een jaar vrijwilligerswerk doen.

Scholen moeten de hele dag open zijn, zodat ouders kunnen werken.

Burgers moeten in een referendum over belangrijke onderwerpen mee kunnen beslissen.

Iedereen die veertig jaar heeft gewerkt, mag met pensioen.

Er moeten hogere straffen komen voor racisme en discriminatie.

Er moet een Europees leger komen.

De inburgeringscursus moet gratis zijn voor alle deelnemers.

Autorijden in de spits moet zwaarder belast worden.

De accijns op drank en tabak moet omlaag.

Nederland moet de grenzen sluiten voor islamitische migranten.

Lege kaartjes voor standpunten
